

akkam godhaa? Ergamaan Rabbiis ni jedhe, **â€œBishaan harka tokkotti qiccee uffata kee irraa bakka inni tuqee jira jettee yaaddu irratti firfissi.â€**• [Sunan Abu Daawud 210](#)

Al-wadyi immoo dhangalaâ€™^{TM}aa adii fi furdaa fincaan booda dhufuudha. Yeroo baayaâ€™^{TM}ee sababa infekshiniitin (dhibeetin) kan dhufuudha. Kanaaf nafa dhiqachuun hin barbaachisu. Ibn Abbas akkana jedha: â€œal-Maniyyi, al-wadyi, al-mazy: Maniyyif nafa dhiqachuun ni barbaachisa, al-wadyi fi al-mazyiif immoo qaama saalaa kee dhiqi, akkuma salaataf wuduâ€™^{TM}a gootu wuduâ€™^{TM}a godhadhu.â€•

Gabaabumatti, al-mazyi fi al-wadyi najisa waan taâ€™^{TM}aniif ofirraa qulqulleessu barbaachisa. Garuu al-mazyi fi al-wadyif jedhanii nafa dhiqachuun hin barbaachisu. Qaama saalaa dhiquu fi uffata irraa bakka al-mazyi tuqe bishaan itti firfirsuun gahaadha

3-Dhiiga Haydi (laguu)â€œ dhiigni haydi najaasadha. Kana ilaalchise Asmaaâ€™^{TM}a bint Abi Bakr ni jetti: Dubartiin takka gara Nabiiyyi (SAW) dhufttee akkana jette: Yaa Ergamaa Rabbi! Nu keessaa dubartiin takka dhiigni haydi ni tuqa. Akkam haa gootuu? Nabiyyinis ni jedhan: ni duguugdi, bishaanin ni riigdi, miiccitee ergasii ittiin salaatti.â€• Sahiih Muslim 291, Sahiih Al-Bukhaari-227

4-Faandoo beelladaa/bineensaa kan foon isaa hin nyaatamnee-kunis najaasadha. Abdullah ibn Masâ€™^{TM}uud akkana jechuun gabaase: Nabiyyiin (SAW) haajaa uumama bahu (mana fincaanii deemu) barbaadanii akkana jedhan: Dhagaa sadii naaf fidi.â€• Anis dhagaa lamaa fi faando harree fideef. Nabiyyiin dhagaa lamaan fudhatee faandoo ni darbe. Ergasii ni jedhe: Kuni najisa.â€• ([Sahiih Al-Bukhaari 156](#))

Kuni kan agarsiisu faandon wanta foon isaa hin nyaatamne najisa taâ€™^{TM}uudha.

5-Gorora sareeâ€œgororri saree najisa. Kana ilaalchise Nabiyyiin (sallallahu aleyh wassallam) akkana jedhanii jiru: â€œYommuu sareen meeshaa tokkoo keessanii arraabu, siâ€™^{TM}a torba dhiquun qulqullaaâ€™^{TM}a, kan jalqabaa biyyeen.â€• [Sahiih Muslim 279](#)

6-Foon Booyyeeâ€œ akka wali galtee warra beekumsaatti foon booyye najisa. Jechi Rabbi oltaâ€™^{TM}aa ifaan ifatti waan dubbatuuf:

﴿قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً
أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهِلَّ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ﴾

â€œJedhi, â€œWanta gara kiyyatti buufame keessatti nama nyaata nyaatu irratti, baktii yookiin dhiiga gadi dhangalaâ€™^{TM}uu yookiin foon booyye, dhugumatti inni najisa, yookiin fincilaan maqaa Rabbiitiin ala kan biraa irratti dhayame malee haraama taâ€™^{TM}uu hin argadhu.â€• Suuratu Al-Anâ€™^{TM}am 6:145

Aayah armaan olii keesatti foon booyye erga jedhee booda â€œdhugumatti inni najisa.â€• jechuun foon booyye najisa akka taâ€™e ibsa.

7-Baktiiâ€œ Kuni haala shariâ€™aatiin osoo hin gorraâ€™amin wanta duâ€™eedha. Akka wali galtee Muslimootatti baktiin najisa. Nabiyyiin (sallallahu aleyh wa sallam) akkana waan jedhaniif: â€œ**Gogaan yommuu duugame, qulqullaaâ€™e jira.**â€• [Sahiih Muslim 366](#) (Asitti gogaan barbaadame gogaa baktiiti.)

Garuu kanarraa wanti adda taâ€™u:

1-Qurxumii fi hawaannisa- qurxummii fi hawaannisni duâ€™an xahaaraa (qulqulluu)dha.

2-Wanta dhiiga dhangalaâ€™u hin qabne kan akka tiisisaa, kannisaa fi kkf. Kunniin hundi qulqulluudha.

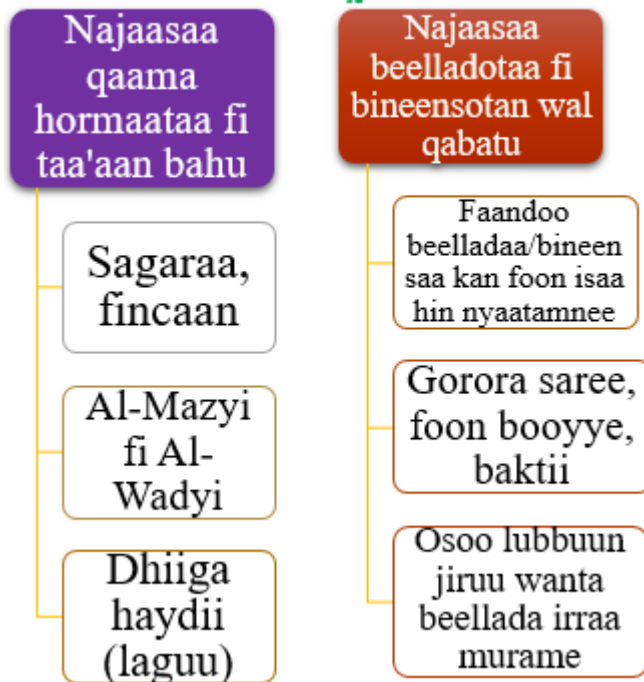
3-Lafeen, gaafni, kotteen, rifeensi fi baallen wanta duâ€™ee qulqulluudha.

8-Jiraataa taâ€™ee osoo jiruu wanta beellada irraa murameâ€œ Beellanni lubbu osoo qabu wanta isarraa murame murtiin isaa murtii baktiiti. Nabiyyin (sallallahu aleyh wassallam) akkana waan jedhaniif: â€œ**Beellanni lubbuu kan qabu taâ€™e osoo jiru wanti isarraa murame baktiidha.**â€• [Jaamiâ€™a At-Tirmizi 1480](#)

9-Foon beellada/bineensa foon isaa hin nyaatamnee najisa-ragaan kanaa hadiisa Anas (radiyallahu anhu) gabaasedha. Anas akkana jedha: Guyyaa Kheybar foon harree ni arganne. Ergasii Ergamaan Rabbii (Sallallahu aleyh wassallam) akkana jechuun lallaban: â€œDhugumatti, Rabbii fi Ergamaan Isaa foon harree irraa isin dhoowwu. Suni najisa.â€• [Sahiih Muslim 1940](#)

Kanaafu, kanarraa kaâ€™uun foon harree najisa.[\[1\]](#)

Gosoota Najaasaa

Kitaabban wabii:

[1] Sahiih Fiqhu Sunnah-1/71-74, Abu Maalik, The Concise Presentation of Fiqh- Dr. AbdulAziim Badawi, Translator Jamal Zarabozo, fuula 26-29

Date Created

October 10, 2020

Author

admin